

Kamp

foto: Luca Tanfoglio

SLOVENIJA

NOVA ISTRAŽIVANJA U ČRNELSKOM BREZNU

Veliko sbrego ili slovenski Črnelsko brezno (ili hrv. Črnelska jama) su otkrili talijanski speleolozi okupljeni oko Roberta Antoninija 1989. godine. Ulaz je na Rombonskim podima na sjeverozapadnom dijelu Kanina. Već tri mjeseca od otkrića su bez većih teškoća dosegli krajnji odlazni sifon na dubini -1198 m. To je jedna od najzanimljivijih planinskih jama. Do približno -600 m sastoji se od niza jamskih vertikala iza kojih slijedi kolektor koji postupno poprima značajke podzemne rijeke s brojnim slapovima, brzacima, jezerima i kanjonima. Nakon 5 km tok se slijeva u odlazni sifon.

Jama je postala poznata široj javnosti u siječnju 1990. kada se je u donjim dijelovima lakše ozlijedio jedan od istraživača. Tijekom spasilačke akcije se je na dubini od oko 1000

m dogodila još jedna nesreća i to talijanskom spasiocu koji je nakon tri dana podlegao teškim ozljedama. U ovoj akciji je sudjelovalo više od 150 spasilaca iz Italije i Slovenije i jedna je od najsloženijih do danas.

Sljedećih godina je ekipa prvih istraživača, zajedno s pridruženim domaćim speleolozima, otkrila još tri jame koje se s Črnelskim breznom spajaju u više od 12 km dug sustav. Zadnju među njima, nazvanu Guliver, na dubini oko -1000 m povezali prošle jeseni.

1997. godine se Gianni Guidotti, poznat po podvizima iz dubokih jama Toskane (Olivifer, Saragato, Mani pulite...) na vikend akciji s još četvero kolega nakon što je vozio 500 km i nije spavao, spustio na dno. Tu je zaronio u sifonu. Zbog hladnoće (temperatura vode je bila 2-3 °C), činjenice da je ronio u odijelu 5 mm te pomanjkanja zraka se na sredini sifona okrenuo natrag. Ipak je dosegao dubinu od 43 m te produbio jamu na 1241 m.

1996. se, tijekom svog prvog dolaska

u Sloveniju, u jamu su posjetili Denis Provalov i Oleg Klimchouk s još tri ukrajinske jamarke. Tijekom sljedećih dolazaka u Sloveniju na rasporedu su im bile jame Skalarjevo brezno i Čehi 2. Kasnije se potpuno posvećuju Voronji gdje postižu više rekorda, a u rujnu lani i zadnji među njima nakon što je preronjeno pet sifona.

Tijekom druge polovice listopada prošle godine su u Črnelsko brezno organizirali 18-ero članu rusko-ukrajinsku ekspediciju čiju jezgru čine članovi Cavex-a, ekipe poznate po istraživanjima Voronje. Pridružili su im se slovenski speleolozi te talijanski speleolozi iz Ancone s Robertom Antoninijem, iz Brescie s Matteom Rivadossijem-Potom i Lucom Tanfogliom-Tanfom na čelu. Ekspedicija je bila bez problema, osim s vremenskom stiskom koja se javila zbog loših vremenskih prilika. Kad se vrijeme poboljšalo više nije bilo problema. Za opremanje jame smo koristili oko 2 km užeta, brojne karabinere i pločice. Na dno smo

Ulazu Črnelsko brezno

foto: Luca Tanfoglio

spustili 15 ronilačkih boca i dvije kompletne opreme. Nanovo su opremljena dva bivka. Spuštali smo se kroz "glavnu jamu", Veliko Sbrago, a povratak većine ekipa je išao kroz Gulivera. Već u prvom zaronu Oleg Klimchouk je preronio sifon i došao u dvoranu dimenzija oko 30 x 30 m. U sljedećoj etapi mu se je pridružio vrhunski dubinski ruski ronilac

Oleg Klimchouk. Zajedno su nastavili dvoranom oko 300 m do novog sifona gdje se ukazao bajpas po suhom. Potrebno je bilo nešto slobodnog penjanja, ali budući da su bili u suhim odijelima, to je ostavljeno za sljedeću ekspediciju koja bi trebala biti u kolovozu 2007. Jama ima još potencijala za oko 300 m u dubinu, a u duljinu može ići još nekoliko kilometara. Trenutna dubina je

približno 1242 m.

Jamu su 1999. na zajedničkoj akciji s Tanfom i autorom posjetili Igor Jelinić i Dinko Stopić iz Karlovca.

**Rok Stopar
JD Dimnice, Kopar**

Sa slovenskog preveo Nenad Buzjak